

HOŞGELDİNİZ

Prof. Dr. Mehmet Zeki AYDIN

www.mehmetzekiaydin.com

EMAIL: mza@mehmetzekiaydin.com

PROF.DR. MEHMET ZEKİ AYDIN

ÖZGEÇMİŞİ

- 1959 yılı, Konya Çumra doğumlu.
- 1985'de Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu.
- 1993'de AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Eğitimi Anabilim Dalında doktorasını tamamladı.
- Ankara'da 5 yıl DKAB öğretmenliği, 3 yıl Milli Eğitim Bakanlığı'nda eğitim uzmanı olarak görev yaptı.
- 1994'de Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Eğitimi Anabilim Dalında yardımcı doçent olarak atandı.
- Tunus'ta 10 ay, Belçika'da 3 ay, Fransa ve Almanya'da birer ay araştırmalarda bulundu.
- 1998' de doçent 2004'de profesör oldu. Evli ve iki çocuk babası.
- 2011 yılına kadar Sivas CÜ İlâhiyat Fakültesinde çalıştı.
- 2011 yılında Marmara Üniversitesi'ne naklen atandı.
- **İLGİ ALANLARI:** Din eğitimi yöntemleri, ahlâk eğitimi yöntemleri, karşılaştırmalı din eğitimi sistemleri, program geliştirme, aile ve çocuk eğitimi.

Prof.Dr. Mehmet Zeki AYDIN

OTANTİK / ÖZGÜN LİDER VE LİDERLİK

Giriş

- İnsan toplum içinde yaşayan bir varlıktır. Neredeyse her işimizde başkaları ile iletişim, yardımlaşma, paylaşma içindeyiz. Bu beraberlikte insanların bir kısmı yöneten bir kısmı yönetilen konumunda olmaktadır. Yönetmek, birinin bir konudaki çalışmasına yön vermek, onu yönlendirmek anlamına gelir. Yöneten kişiler için, yönetici ile lider kavramı kullanılmaktadır. Lider ve yönetici farklı iki kavramdır.
- Lider, toplum içinde etkili olan, etkisi hissedilen kimsedir. Varlıklarını özgün fikirleri, girişimci kişilikleri ile belli ederler. Üretken ve yeniliklere açıktırlar. Lider her zaman yönetici olmaz. Her yönetici de lider değildir. Liderlik zorla, baskıyla değil, doğallığı ile kitleleri peşinden sürükleyebilmektir.

Max Weber'e göre üç meşruiyet tipi vardır:

a. Geleneksel b. Karizmatik c. Yasal

- 1.Otokratik lider ve liderlik
- 2.Karizmatik lider ve liderlik
- 3.Demokratik lider ve liderlik.
- **Bir diğer tasnif de şöyledir:**
- 1.Etik Liderlik
- 2.Kendi Kendine (Öz) Liderlik
- 3.Paternalist (Babacan) Liderlik
- 4.Örtük Liderlik
- 5.Dönüştürücü Liderlik
- 6.Etkileşimci Liderlik

karizmatik, dönüşümcü ve pragmatik lider

- Bunların yanında bir de otantik lider ve liderlik vardır. Liderlik tanımları incelendiğinde, liderlik ifadelerinin genellikle **içinde bulunulan dönemin liderlik anlayışıyla paralellik göstermekte olduğu** görölmektedir. Günümüzün liderlik anlayışını temsil eden bilimsel bir durum değerlendirmesi yapan Yammarino ve arkadaşlarına göre liderlik yaklaşımları;
 - **klasik,**
 - **modern,**
 - **alternatif**
 - **yeni akım yaklaşımlar**
 - olmak üzere dört kategoride toplanmaktadır.

modern liderlik

- Modern liderlik yaklaşımları ile liderlerin karizma sahibi olma, kendi alanlarında değişim ve yaratıcılığı kullanarak kültürel değişimi ve dönüşümcülüğü sağlama, vizyon sahibi olma ve kuantum fiziği etkileri ve özelliklerine benzer etkileri liderlik alanında sergilemek suretiyle dinamik belirsizlik ortamlarında başarılı olmaları ön plana çıkarılmaktadır.

Zeynep Banu Dalaman'a göre,

- Türk toplumunun demokratik ya da otoriter özelliklere pek fazla önem vermediği ve bu tip özellikler gösteren bir lideri pek fazla istemediği sonucu ortaya çıkmıştır.
- Ümit Aklan'ın yaptığı bir araştırmaya göre Türk toplumunun en fazla **karizmatik** lider tipini **istediği**, diğer lider tipleri olan **otoriter ve demokratik** liderleri ise pek fazla **istemediği**, bu liderlerin sahip olduğu özellikleri çok önemli görmediği ortaya çıkmaktadır. Peki, yeni dünya düzeninde nasıl liderler tanımlanıyor? Farklı liderlik özellikleri ve ona göre farklı lider tiplerinden söz etmek de mümkün.

- İnsanların zihnini meşgul eden en eski kavramlardan biri olarak nitelendirilebilecek “liderlik” araştırmacılar tarafından üzerinde tartışılan ve açıklık kazandırılmaya çalışılan önemli bir konudur.
- Liderlik artık teknik ve rasyonel bir faaliyet olarak algılanmak yerine insanların yönetimi ve birliktelik duygusunun geliştirilmesi üzerine odaklanan; maddi olmayan değerlere (kişisel gelişim, bağlılık, spiritüel değerleri açıkça ifade edebilme gibi) verilen önemin artması sonucunda duygulara, ortak değerlere, bağlılığa, ahlaka, takım ruhu ve birlikteliğe önem veren bir faaliyetler dizisi olarak algılanmaktadır.

- Günümüzde kişisel çıkarlara verilen önem ve güven duyabileceğimiz liderlere duyulan ihtiyacın artması, belirsizlik ve güvensizlik hissi bizi umut, iyimserlik, öz-bilinç ve esneklik özelliklerini taşıyan liderlere yöneltmiştir. Kamunun politikacılara ve iş adamlarına ilişkin olumsuz tutumları bu güven sorununu pekiştirmektedir. İnsanlar liderlerin kabiliyetlerinden şüphe duymasalar da onların etik davranıp davranmadıklarını sürekli sorgulamaktadırlar.

- Günümüzde birçok alanda değişiklikler olduğu gibi liderlik anlayışı da değişiyor. Eskiden otokratik ve karizmatik liderlere daha çok ihtiyaç duyulurken “**otantik liderlik**” modeli ise 2003 yılında “**authentic leadership**” adıyla konuşulmaya başlanmıştır.
- Peki nedir Avalio, Ercksson, Hart gibi sosyal bilimciler tarafından ortaya atılan “otantik/özgün liderlik” kavramı?

Otantik (authentic ing. authentique fr.)

- Otantik kelimesi; belge değerinde olan, **hakikat, gerçeğe dayanan, geręek olan, aslına uygun, doğru, özgün, orijinal, içten, samimi** anlamlarına gelmektedir.
- Turhan'a gore, liderlik açısından, bu kavramın **doğru, içten, samimi ve geręek** anlamları ęeręevesinde düşünlmesi gerekmektedir.

Harter, otantiklik kavramını;

- kişinin kendi deneyimlerine bağlı olarak duygu, düşünce, ihtiyaç, istek, öncelik ya da inançlarını kabullenmesine yani “kendini bilmesine” dayalı bir süreç olarak açıklar ve kendi içyapısıyla uyumlu bir şekilde gerçek duygularını inkar etmeden düşünmeyi ve davranmayı gerektirdiğini ifade eder.
- Bu tanıma göre otantiklik, insanın düşünce ve duyguları ile davranışlarının paralel olması anlamını taşımaktadır.

Otantiklik kavramı son 80 yıl içerisinde çıkmıştır.

- Pozitif psikoloji açısından otantiklik,
- “bireyin kişisel tecrübelerini sahiplenerek, düşüncelerinin, duygularının, ihtiyaçlarının, isteklerinin, tercihlerinin ya da inançlarının, ne yaptığını bilme uyarısı kapsamında işlenmesi” olarak tanımlanabilir.”

Otantiklik kavramı son 80 yıl içerisinde çıkmıştır.

- Bu nedenle, otantiklik;
- bireyin kişisel deneyimlerini (değerleri, düşünceleri, duyguları ve inançları) sahiplenerek, kişinin öz benliğiyle uyumlu davranmasını içerir ve gerçekten ne düşündüğünü ve neye inandığını ifade etmek ve uyumlu davranmak anlamına gelir.

Otantiklik, “kendi kendini bilmek, kendini doğru olarak ifade edebilmek”tir.

- Otantikliğin özü;
- **insanın kendini bilmesi,**
- **kabul etmesi,**
- **kendine karşı daima net ve doğru olmasıdır.**
- Diğer bir deyişle
- **“Birey; kendi öz değerlerine, kişiliğine, tercihlerine ve duygularına bağlı olduğu ölçüde otantiktir.”**

Avolia ve meslektaşları,

- otantik liderliği **dönüşümcü liderlik ile etik liderliğin harmanlandığı** bir temel yapı olarak ele almıştır. Otantik liderler yol gösterici ya da katılımcı ve hatta otoriter olabilmektedir. Otantik liderler, itibar oluşturmak ve onları takip edenlerin saygısını ve güvenini kazanmak için derin kişisel değer ve inançları doğrultusunda hareket eden kişilerdir. İzlediği bu idarecilik yolu sayesinde takipçileri tarafından otantik lider olarak tanınmaktadırlar.

Otantik lider Avolio tarafından şöyle tanımlanmaktadır:

- “Kendi düşünceleri, davranışları ve değerleri tarafından nasıl algılandığının farkında olan,
- kendisinin ve diğerlerinin değerleri, ahlaki bakış açıları, bilgileri ve güçlü yönlerini bilen;
- içinde bulunduğu ortamı tanıyan,
- kendine güvenen,
- umudu olan,
- iyimser
- ve sorunların çabuk üstesinden gelebilen
- ahlaklı bireyler”dir.

George'a göre,

- otantik liderler;
- diğer insanlara gerçekten liderlikle hizmet etme arzusundadır. Onlar, fark yaratmak için yonettikleri insanlara yetki vermeye heveslidir.
- Ayrıca, yonettikleri insanları mantığın yanında vicdan, tutku ve merhamet gibi ozelliklerle de donanmış olmak zere yonlendirir. Otantiklik, alışanların gelişimi, iyiliği ve kendilerini tanımaları için şarttır.

- Otantik liderler; kim olduklarını ve neye inandıklarını bilen, değer yargıları, etik muhakeme ve tutumları arasında şeffaflık ve tutarlılık gösteren, kendi içlerinde ve meslektaşları ile aralarında güven, iyimserlik ve esneklik gibi olumlu bir ruh hali geliştirmeye odaklanan, dürüstlükleri ile tanınan ve bu nedenle saygı duyulan kişilerdir.

Özet olarak otantiklik,

- başkaları tarafından algılanabilecek şu 4 bileşenden oluşmaktadır.
- 1.Duygusal (kendine karşı dürüst olma duygusu),
- 2.Kavramsal (kişinin gerçek benliğinin farkındalığı ve toplumun tayin ettiği roller),
- 3.Değer (kendi ilkelerine bağlılık),
- 4.Kendini ifade etme.

Gardner ve meslektaşlarına göre Otantik Liderlerin Özellikleri

- **1- Farkındalık:** Otantik liderler kendileriyle barıştırlar.
- **2- Tarafsız düşünebilme:** Otantik liderler karar alırken herkesi dinler ve bütün bilgileri analiz ederler.
- **3- İçselleştirilmiş ahlak anlayışı:** Otantik liderlerin üst düzey ahlaki standartları vardır.
- **4- İlişkilerde şeffaflık:** Bir şeyleri saklamak, kapalı kapılar arkasında iş çevirmek gibi huyları yoktur.
- Bu sebeple de hatalarını kabul etmekte, özür dilemekte ve telafi etmekte hiç zorlanmazlar.

1.Öz Farkındalık

- Bu bileşen bir bireyin kendi güdüleri, duyguları, istekleri ve kendisiyle ilgili bilginin farkında olması ve bunlara güvenmesini esas almaktadır. İçeriğinde kişinin kendi yeteneklerini, zayıflıklarını, karakter özelliklerini ve duygularını bilmesi yer almaktadır ve bu bileşen sadece bununla da sınırlı değildir. Kişinin ihtiyaçları, değer yargıları, duyguları, kişilik özellikleri ve bunların davranışlarındaki yerini de içermektedir. Öz farkındalık, psikolojik sağlığın önemli bir belirleyicisidir. Öz farkındalık kişinin kendinin farkında olması ve buna güvenmesini ifade eder. Özellikle liderlerin temel değerleri ve zihinsel modelleri ile ilgili netlik sağlamak için önemli bir mekanizma olan kendini yansıtma ile bağlantılı bir kavramdır. Otantik liderler, kendilerini daha samimi ve yüksek seviyeli ahlak ve dürüstlük sahibi kişiler olarak gördüklerinden güvenilirlik onların kişisel kimliklerinin çekirdek unsuru olarak değerlendirilebilir. Buradaki içselleştirilmiş güven duygusunun takipçileriyle olumlu ilişkiler kurmalarında teşvik edici olumlu rolü vardır.

2. Bilgiyi Dengeli ve Tarafsız Değerlendirme

- Otantik liderlik ile ilişkili diğer bir kavram, bilgiyi dengeli ve tarafsız değerlendirmedir. Gerek i gözlemlerle gerekse dış değerlendirmelerle öz farkındalıklarını arttıran otantik liderler, edinilen bilgileri abartmadan, bozmadan, göz ardı etmeden, tarafsız olarak kullanırlar. Tarafsız karar verme, kişisel dürüstlüğün ve karakterin kalbidir, karakter ve dürüstlük sadece liderin kararlarını ve eylemlerini değil, aynı zamanda kendi iyiliği hakkındaki sezgilerini de etkilemektedir. Kendisi hakkındaki bilgisini tarafsız değerlendiren bireyler (liderler), elde edilen verileri daha hatasız olarak yorumlamalı ve beceri düzeyini daha iyi değerlendirebilmelidir. Daha fazla dürüstlüğe sahip liderler daha tarafsız değerlendirme sergilemektedirler. Daha tarafsız değerlendirme yapabilen liderler elde edilen verileri daha hatasız olarak yorumlamakta, becerilerini daha iyi değerlendirmekte ve öğrenme potansiyellerindeki zorlayıcı şartları aramaktadırlar. Dengeli değerlendirme, karar vermeden önce tarafsız bir şekilde bütün ilişkili verileri analiz etmek demektir.

3. İselleŒtirilmiŒ Ahlak AnlayıŒı

- İselleŒtirilmiŒ ahlak anlayıŒı, kiŒinin; değerleri, seçimleri ve ihtiyaçları ile uyum içinde davranıŒlar sergilemesi anlamına gelmektedir. Öz düzenleme ya da iselleŒtirilmiŒ ahlak, otantik liderlerin değerleri ile istek ve eylemleri arasındaki uyum sürecidir. Bu süreçte otantik liderler, güdülerini, amaçlarını ve değerlerini takipçilerine karŒı ŒeffaŒtırarak, rnek bir liderlik tarzı sergilerler. Bu kavram için anahtar düzenleyici, sistem, dıŒ gler veya beklentilerine tepki değil, tamamıyla içsel ynlendirmelerdir. Böyle z düzenleme yeteneğine sahip otantik liderler, ne demek istiyorlarsa karŒı tarafa açık bir Œekilde ifade ederler ve ortaya çıkan kiŒisel değerler ve örgütsel sorumluklar arasındaki atıŒmaları yönetirler. Otantik liderler, kendi gerçek benliklerindeki otantiklik modeli normlarına göre hareket ederler. Özellikle ahlaki ikilemleri zebilmek için otantik liderlerin doğasında; st düzey ahlaki standartlar ve yetenekler olmalıdır.

4. İlişkilerde Şeffaflık

- İlişkilerde şeffaflık, kendini açık ve doğru biçimde ifade etme yeteneklerinin tümünü kapsar. Otantik liderler hedefleri, güdüleri, değerleri, kimlikleri ve duyguları ile kendilerinin farkındadırlar. Ayrıca dengeli ve uyumlu olmalarının yanı sıra takipçilerine karşı ilişkilerinde de şeffaftırlar. Otantik liderlerin, kendi gerçek duygularını takipçilerine yansıtırken şeffaf olmalarının yanı sıra aynı zamanda bu duyguları uygun olmayan ve zarar verebilecek bir tutumdan arındırarak şekilde disipline ettikleri görülmektedir. Kişinin takipçilerine karşı kendini gerçekçi şekilde ifade etmesi, güveni ve samimiyeti oluşturur. Bu da takipçileri, takım çalışmasına ve işbirliğine teşvik eder. Otantik liderler, ilişkilerde şeffaflığa erişmek için ve takipçilerde olumlu tepkiler ve güven oluşturmak için mizahı, etkili bir şekilde kullanırlar.

Otantik Liderlik ve Sinerji

- Otantik liderlik, kişilerin pozitif yönlü olmalarını ve bu anlamda kendilerini daha güçlü hissetmelerini sağlayan, vizyonlarını geliştiren, kararlarında neyin doğru olacağını düşünmelerine dayalı bir duyarlılık oluşturan, örgütsel bağlamda performanslarını arttırma yönünde çaba sarf etmelerine etkide bulunan, yüksek güvene dayalı bir liderlik yaklaşımıdır. Otantik liderler, grup içinde ya da grup dışında edindikleri tüm bilgileri hem analiz etmede, hem de değerlendirme sürecinde grup üyeleriyle şeffaflığı temel alan bir anlayışla paylaşmaktan çekinmez. Bu anlamda fikir alışverişinin yarattığı sinerjiyi tüm grubu güçlendirmeye ve geliştirmeye kanalize ederler.

Otantik Liderlik ve Sinerji

- İnsanlar ilişki kurarlarken güven duyabilecekleri kişilerle ilişki kurmaya özen gösterir. Liderin de sinerji oluşturacak bir yönetim anlayışına gidebilmesi ve ilişkileri yönetebilmesinde güven son derece önemlidir. Güven iyi niyetle ortaya konulan jestlerin, gelecekteki herhangi bir zamanda herhangi bir beklentiye dönük olmadan yapılmasını belirtir. Otantik liderler, izleyenleriyle ilişkilerini, sağlam ve güçlü temellere kurarlar. Böylece her iki taraf da ortaya koydukları eylemlerinin inançlarıyla uyumlu olduğunu bilir ve neyi başarmaları gerektiğinin farkında olur.

SONUÇ

- Otantik/özgün liderler, içi dışı bir olan ve üstlendiği misyonu gerçekleştirirken ilkelerinden ve ahlak anlayışından taviz vermeyen liderlerdir. Otantik liderler, statü ayrıcalıklarına ihtiyaç duymazlar; kendilerini oldukları gibi ifade ederler.
- Otantik/özgün liderlik, samimiyet, sahicilik ve doğallık üzerine kuruludur. Otantik/özgün liderler, egolarını sergilemeye meraklı değildirler.
- Samimi ve içten olmaları, kendileriyle barışık olmalarındandır. Bu nedenle otantik liderler en çok kendilerine benzerler.
- Otantik/özgün liderler, çevrelerindeki insanların kendi yollarını bulmalarına destek olurlar.
- temelini değer ve kanaatleri oluşturur.

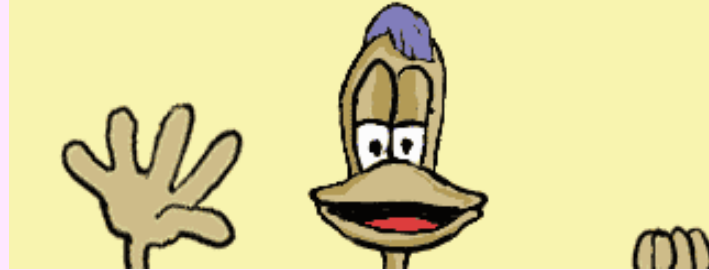
Özetle Otantik Liderlerin Özellikleri:

- -Topluma hizmet etmek isterler ve çalışanlarına yetki verirler.
- -Aklın yanı sıra merhamet, tutku gibi duygular ile hareket ederler.
- -Otantik liderler doğuştan bu özelliklere sahip değildirler, bu özelliklerini geliştirmeye çalışır, eksikliklerini giderirler.
- -Güçlü bir kurum kültürü (parti kültürü gibi) ve sosyal kültürlerde nasıl kabul göreceklerini ve radikal bir değişim gerçekleştirmek için hangi kültürel değerlerden yararlanmaları gerektiğini bilirler.
- -Kendilerine karşı dürüsttürler. Başkalarının beklentilerine uymak adına kişiliklerinden ödün vermezler.
- -Statü, kişisel çıkarlar yerine sosyal çıkarlar ile güdülenirler.
- -Davranışlarının temelini değer ve kanaatleri oluşturur.

TEŞEKKÜRLER

SORUMLULUK

www.kocaeli.gov.tr

AİLE BİRLİĞİ

www.kocaeli.gov.tr

İYİMSERLİK

www.kocaeli.gov.tr

MERHAMET

www.kocaeli.gov.tr

SAYGI

www.kocaeli.gov.tr

NAZİK OLMAK (NEZAKET)

www.kocaeli.gov.tr

SEVGİ

www.kocaeli.gov.tr

LİDERLİK VE CESARET

www.kocaeli.gov.tr

MİSAFİRPERYERLİK

www.kocaeli.gov.tr

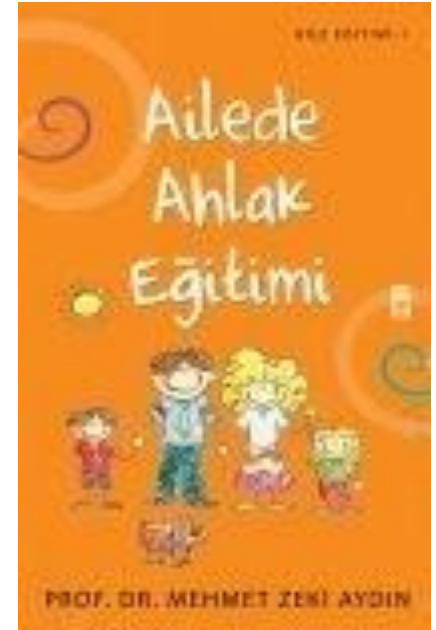
EMPATİ

www.kocaeli.gov.tr

OKULDA DEĞERLER EĞİTİMİ

Yazarlar
Elisülâle
Kazımlar

Prof. Dr. Mehmet Zeki AYDIN

- www.mehmetzekiaydin.com
- **Tel: 506 344 66 20**
- EMAIL: mza@mehmetzekiaydin.com